

Interpellationssvar

Dnr 24KS540-2
2025-02-13

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Vänsterpartiet (V) - Krisberedskap

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 16 december 2024, väckte Fredrik Åberg-Jönsson - Vänsterpartiet (V) följande interpellation.

”Vid information om kris- och krigsberedskap understryks vikten av att varje hushåll ska ta ansvar för att klara sig utan samhällets stöd i minst en vecka. Vi ska förbereda så att mat, vatten, hygien och kommunikation fungerar. Som vi alla vet kommer det bli en utmaning för många att uppnå detta.

1. Hur arbetar kommunen idag med att säkerställa krisberedskap för de invånare som lever i ekonomisk utsatthet och saknar möjligheter att bygga upp egna förråd?
2. Vilka särskilda åtgärder planerar kommunen för att säkerställa att barn och ungdomar, som är beroende av skola/förskola för en stor del av sitt dagliga näringsintag, får tillgång till mat och andra nödvändigheter vid en krissituation där skola och förskola tillfälligt stänger?
3. Finns det planer på att identifiera och stödja de mest utsatta hushållen för att öka deras möjlighet till självförsörjning i en kris, exempelvis genom informationskampanjer eller andra stödinsatser?
4. Hur säkerställs att kommunens egen krisberedskap tar hänsyn till de särskilda behov som grupper i utsatthet kan ha, och hur samverkar kommunen med andra aktörer, såsom ideella organisationer och näringsliv, för att möta dessa behov?
5. Finns det någon samordning av de reserver som finns i kommunen?”

Åsa Wiklund Lång (S), kommunalråd fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Interpellantens frågor speglar ett oerhört viktigt och politiskt högt prioriterat område; samhällets beredskap. Frågorna speglar väl att beredskapsfrågan kan ses både ur ett samhällsperspektiv, verksamhetsperspektiv och ur ett individperspektiv. Generellt kan sägas att arbetet med beredskap är i full gång men inte färdigt. Det är en lång väg kvar för att rusta samhällets alla delar och alla medborgare för olika former av kriser.

1 Hur arbetar kommunen idag med att säkerställa krisberedskap för de invånare som lever i ekonomisk utsatthet och saknar möjligheter att bygga upp egna förråd?

Kommuner har enligt ansvarsprincipen ansvar för att bedriva sina ordinarie verksamheter som socialtjänst, även under en kris eller höjd beredskap. Kommunal hälso- och sjukvård och socialtjänst är därmed samhällsviktiga verksamheter som behöver ha en beredskap för att kunna upprätthålla verksamheten vid kriser, höjd beredskap och ytterst krig. Har individer rätt till hjälp, har man också rätt till hjälp i kris. Hemberedskap är en fråga som ytterligare behöver belysas ur ett utsatthetsperspektiv, både hur individens beredskap kan ökas och i vilken utsträckning samhället/ kommunen kan och bör stötta. Detta är ett utvecklingsområde i Gävle kommun.

Sektor Välfärd har byggt ett lager med livsmedel för brukare inom äldreomsorgen. Utöver det så bedriver sektor Välfärd ett aktivt arbete med kontinuitetsplaner för såväl vård- och omsorg som för socialtjänstens verksamheter. Även överförmyndarenheten kommer genomgå kontinuitetsplanering för sin verksamhet. Utöver detta finns också information om hemberedskap på sociala medier, hemsida och via gratis föreläsningar som Enheten för säkerhet och beredskap erbjuder allmänhet och anställda på kommunen.

2. Vilka särskilda åtgärder planerar kommunen för att säkerställa att barn och ungdomar, som är beroende av skola/förskola för en stor del av sitt dagliga näringsintag, får tillgång till mat och andra nödvändigheter vid en krissituation där skola och förskola tillfälligt stänger?

Vi ska så långt möjligt hålla våra förskolor och skolor öppna. Om vissa enheter tvingas stänga så kommer i alla fall ett antal förskolor/skolor hållas öppna, så kallade prioriterade/strategiska förskolor/skolor.

Kommunens matleverantörer har garanterat att de kommer att kunna distribuera mat till de enheter kommunen håller öppna. Precis som under

Coronapandemin kan vi, under vissa omständigheter, behöva arbeta med mathämtning på väl valda platser. Det förs också samtal med verksamheternas kockar om att planera för enklare mat, nödmat ifall vi tex. blir utan el eller vatten.

Förskolor och skolor kommer inom en snar framtid börja arbetet med att kontinuitetsplanera och då ingår att arbeta vidare med de frågor som väckts i interpellationen.

3.Finns det planer på att identifiera och stödja de mest utsatta hushållen för att öka deras möjlighet till självförsörjning i en kris, exempelvis genom informationskampanjer eller andra stödinsatser?

Gävle kommun bedriver aktiva kommunikationsinsatser om hemberedskap via kommunens hemsida, sociala medier och genom föreläsningar för allmänheten (dessa är kostnadsfria). Dessutom skickade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ut broschyren Om krisen eller kriget kommer till alla hushåll i Sverige. Broschyren finns översatt till en mängd språk på MSB:s hemsida, även om den skickades ut på svenska. Utöver det jobbar kommunen med sin nödvattenplan, alltså var kommunen ska ställa ut vattentankar om det inte finns vatten i kranen. Kommunen tittar också på att köpa in vattenkärll som kan delas ut till dem som inte har ett eget kärll att hämta vatten i. Kommunen har också så kallade trygghetspunkter (generellt bibliotekslokaler) som kan öppnas för att erbjuda allmänheten en möjlighet till information om händelsen, men i vissa fall även möjlighet till värme och att få ladda telefonen om exempelvis elen försvinner.

4.Hur säkerställs att kommunens egen krisberedskap tar hänsyn till de särskilda behov som grupper i utsatthet kan ha, och hur samverkar kommunen med andra aktörer, såsom ideella organisationer och näringsliv, för att möta dessa behov?

Frågan om hur kommunens krisberedskap och andra aktörer tillsammans kan möta även utsatta grupper i kris är ett område som ytterligare behöver belysas. Det finns ingen självklar vägledning eller riktlinjer hur denna samverka bör ske utan vi behöver se vårt beredskapsarbete som en påbyggningsbar process där vi börjar med vår egen organisation som helhet men också där varje enskild del identifierar svaga punkter eller behov av utvecklat arbete och samverkan.

Kommunen fokuserar just nu på att säkerställa livsmedelsförsörjning för kunder inom hemtjänst och särskilt boende för äldre. Där har Vårdförvaltningens dietist varit delaktig i att ta fram en meny för äldres behov. Kommunen arbetar även med att träffa de privata utförarna hos sektor Vårdförvaltning och sektor Utbildning för

att prata om vikten av beredskap och hur kommunen och dessa aktörer kan samarbeta om krisen slår till. Samtal med leverantörer har redan nämnts.

När det gäller kommunens trygghetspunkter som ska erbjuda en plats för information under inträffade händelser av större dignitet, så är dessa geografiskt utspridda för att det ska vara lättare att ta sig dit. Det finns också tankar om möjligheter för familjer att få en separat plats med tillgång till lek, samt separata lokaler för kvinnor och män när det gäller eventuell övernattnig. Det här var bara några exempel på hur kommunens beredskapsarbete ser ut.

5.Finns det någon samordning av de reserver som finns i kommunen?

Ja. I stort ska det extra livsmedel som finns, i första hand gå till kunder inom Valfärd och elever/förekolebarn. Således finns det samordning mellan UG, VG och SG i det här fallet.

Härmed anser jag interpellationen besvarad.

Åsa Wiklund Lång (S)
Kommunalråd